

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 17309
Tarih : 08.03.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ev Eksenli Çalışmanın Değerinin Tanınması Amacıyla 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda değişiklik yapılması hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Garo PAYLAN

Diyarbakır Milletvekili

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

Erol KATIRCIOĞLU

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	-Kadın Erkek Fırsat EőitliĐi -Sağlık, Aile alıőma ve Sosyal İőler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 09 Mart 2022	Esas No: 2/4268

T B M M KANUNLAR ve KANUNLAR BSK.LIĐI
09 Mart 2022
Numerat:

TBMM GENEL EVRAK
09 Mart 2022
No: 980244
EBYS ye AKTARILMIŐTIR

GEREKÇE

TÜİK tarafından 2022 yılı Şubat ayındaki artışla birlikte yıllık enflasyonun yüzde 54,44 düzeyinde gerçekleştiği, Ekonomist ve Akademisyenlerden oluşan Enflasyon Araştırma Grubu tarafından ise (ENAG) son 12 aylık enflasyonun yüzde 123,80 olarak belirtildiği günümüzde yüksek enflasyon ile hayat pahalılığının arttığı ve alım gücünün düştüğü Türkiye’de yüksek işsizlik, yoksullaşma düzeyi tarihte görülmedik seviyelere çıkarmıştır. Covid-19 pandemisi yoksulluğu arttırmaya devam ederken yaşanan bu toplumsal yoksulluktan en fazla kadınların etkilendiği yapılan çalışmalarla ortaya konmaktadır.

Ev-Eksenli Çalışanlar Sendikası (Ev-Eksen) verilerine göre Türkiye’deki her dört kadından biri ev eksenli işlerde çalışmaktadır. Milyonlarca kadın bu güvencesiz iş alanlarından biri olan ev eksenli çalışmanın parçasıdır. Ev eksenli çalışan kadınların zorlu çalışma şartlarında, çok düşük ücretlerle çalıştıkları bilinen bir gerçekliktir. Genellikle parça başı ücret alınan işlerde ev eksenli çalışan işçiler asgari ücretin kat be kat altında kazanırken ücretlerde de söz sahibi olamamakta, ücret konusunda herhangi bir pazarlık imkânları bulunmamaktadır. Daha çok kazanmak için bütün hane üretime dâhil olmaktadır. Burada da en çok kız çocuklarının emekleri kullanılmaktadır. Bu durum ise, en görünmez sorunlardan biri olan çocuk işçiliğini de gündeme getirmektedir.

Diğer yandan; ev eksenli çalışan kadınlar ücretlerini parça başı kazandıklarından ötürü daha çok gelir elde etmek için çok uzun saatlerini bu işi yaparak geçirmek durumunda kalmaktadırlar. Çalışma saatlerinin 19 saate kadar çıktığı görülebilmektedir. Çalışma saatlerinin düzensizliği yanında dinlenme ve tatil, yıllık izin, ara dinlenme gibi haklara da sahip değiller. Sosyal güvencenin olmaması da sağlık hizmetlerine ulaşım engelini de beraberinde getirmektedir. Sosyal güvencesiz çalışan ev eksenli çalışan işçiler birçok sağlık problemi ile karşı karşıya kalırken ve işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda da korumasız durumdadırlar. Ayrıca ev-eksenli çalışmaya bağlı sigortaları olmadığı için, iş kazasına uğradıklarında, hiçbir sosyal güvenlik ve tazminat hakları bulunmamaktadır. Yani, iş kazası geçiren ev-eksenli çalışan bir başka şekilde (kocasının, babasının üzerinden SSK, isteğe bağlı Bağ-Kur vb) sigortalı olsa bile, bu sigorta çalışması ile bağlantılı olmadığından iş kazası meslek hastalığı açısından tazminat, hastanede bakım ve tedavi gibi imkanlar sağlamamaktadır.

Ev eksenli çalışmada iş yerinin ev olmasından ötürü sadece ev eksenli çalışan emekçiler değil hanede yaşayanlar da meslek hastalığı ve iş kazası riski altındadır.

Evde çalışma konusunda yasal düzenlemeler uluslararası örgütlerin de kapsamındadır. ILO 177 Sayılı Evde Çalışma Sözleşmesi (1996), 184 Sayılı Evde Çalışma Tavsiye Kararı (1996) ve Avrupa Konseyi Evde Çalışanların Korunması Raporu (1998) bulunmaktadır. Ancak Türkiye ILO 177'yi imzalamamıştır. 18 ülkede evde çalışmaya ilişkin özel yasal düzenleme bulunurken, en az 22 ülke iş hukuku içinde düzenlemeler yapmıştır. Ancak, Türkiye'de evde çalışmaya yönelik herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nda ve 6715 Sayılı İş Kanun'da evde çalışma konusunu da ilgilendiren maddeler bulunmaktadır ancak mevzuatın yetersiz kaldığı görülmektedir.

Netice itibarı ile; ev-eksenli çalışan ve çoğunluğu kadın olan işçiler, çok düşük ücretlerle, sigortasız çalışan, adeta görünmeyen işçilerdir. Kayıt dışı, güvencesiz çalışan kadınlar birçok problem ile karşı karşıya kalmaktadır. Sigorta yokluğu kayıt dışı ekonominin de bel kemiğini oluşturmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik politikaların geliştirilmesi, sosyal güvenlik kapsamının genişletilmesi gerekmektedir.

Bu kanun teklifi ile; hükümetin işçi ve işveren örgütleriyle işbirliği halinde, ev-eksenli çalışmanın çalışma olarak, ev-eksenli çalışanların da işçi olarak yasalarca tanınması, ev eksenli çalışan ev işçilerine sosyal güvence sağlanması bu çalışan grubunun başta emeklilik ve sağlık güvenceleri olmak üzere işçiliğe bağlı izin, tatil, fazla mesai gibi birçok hakkı alması ve ILO 177 sayılı Sözleşme ve 184 sayılı Tavsiye Kararı'nın rehberliğinde tüm ev eksenli çalışanların görünmezlikten çıkarılarak insana yakışır çalışma koşullarına kavuşturulması amaçlanmaktadır.

**EV EKSENLİ ÇALIŞMANIN DEĞERİNİN TANINMASI AMACIYLA 5510 SAYILI
SOSYAL SİĞORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİĞORTASI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 3. Maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“Ev Eksenli Çalışan: İşverenin işyeri dışında kalan, kişinin kendi evinde ücret karşılığında donanım, malzeme veya kullanılan diğer girdileri kimin sağladığına bakılmaksızın işveren tarafından belirlenen bir ürün veya hizmetini yapan kişidir.”

MADDE 2- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 4. Maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkranın (b) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler; 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, bu Kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ve sosyal güvenlik primleri Hazinesinin Sosyal Güvenlik Kurumlarına aktaracağı yardımlar tertibinden karşılanan ev eksenli çalışanlar hakkında da uygulanır. Ev eksenli çalışanlara ilişkin giderler ayrıca genel bütçeden karşılanır.”

MADDE 3- 5510 Sayılı Kanun’un 7 inci Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Ev eksenli çalışanlar için başvurdukları tarihi takip eden aybaşından itibaren,”

MADDE 4- 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“12) Ev eksenli çalışanlar için bu niteliklerini kaybettikleri ay sonundan,”

MADDE 5- 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi ise tescil işlemi taraflardan herhangi birinin tercihi yönünde yapılır.”

MADDE 6- Bu Kanun yayımını takip eden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.